

Staakt-het-vuren in Gaza

Korte omschrijving

Israël en Hamas hebben een akkoord bereikt over een wapenstilstand in Gaza. Dit staakt-het-vuren moet zondag 19 januari 2025 van kracht worden. De werkvorm bestaat uit 3 delen.

- In deel 1 bekijken de leerlingen/studenten een videofragment van het NOS Journaal en vullen ze op een werkblad antwoorden in over het staakt-het-vuren in Gaza.
- In deel 2 lezen de leerlingen/studenten artikelen en bekijken ze screenshots van enkele Instagram-accounts. Daarna beantwoorden ze vragen op het werkblad over de verschillende perspectieven die belicht worden door de verschillende media.
- In deel 3 bespreek je – aan de hand van afbeeldingen en eventueel een filmfragment – enkele historische voorbeelden van een staakt-het-vuren.

NB: Deze werkvorm is gemaakt op donderdag 16 en vrijdag 17 januari 2025, voor het in werking treden van het staakt-het-vuren.

Leerdoelen

- De leerlingen/studenten kunnen uitleggen wat een staakt-het-vuren betekent en weten dat er een staakt-het-vuren (op handen) is tussen Israël en Hamas.
- De leerlingen ervaren dat verschillende media de werkelijkheid vanuit een bepaald perspectief weergeven en dat daarom verschillende berichten over eenzelfde nieuwsfeit van elkaar kunnen verschillen.
- De leerlingen/studenten kunnen aan de hand van historische voorbeelden uitleggen dat een staakt-het-vuren op verschillende manieren kan uitpakken.

Benodigdheden

- Digibord
- PowerPoint
- Voor elke leerling een werkblad
- Het antwoordmodel

Duur

---

50 minuten

Bronnen

- NOS Journaal (15 januari 2025, 20.00 uur): https://npo.nl/start/serie/nos-journaal-20-00-uur/seizoen-65/nos-journaal_97247/afspelen
- Mediawijsheid.nl: [Hoe kunnen media de werkelijkheid kleuren?](#)
- YouTube: [Hoe is het conflict tussen Israëliërs en Palestijnen ontstaan?](#)
- Liveblog Al Jazeera: [LIVE: Israel kills over 100 in Gaza since ceasefire deal announcement | Israel-Palestine conflict News | Al Jazeera](#)
- KAN (publieke omroep Israël): <https://www.kan.org.il/content/kan-news/politic/live-847905/>
- NOS nieuws, liveblog: [Netanyahu bevestigt akkoord, vandaag stemming veiligheidskabinet](#)
- Instagram Cestmocro [CESTMOCRO NL | BE \(@cestmocro\)](#) • Instagram-foto's en -video's
- Instagram Telegraaf.nl [De Telegraaf \(@telegraaf.nl\)](#) • Instagram-foto's en -video's
- YouTube: [Christmas Truce of World War I -- Joyeux Noel \[2005 film\]](#)
- NOS: [Spanningen tussen Korea's: schoten gelost en wegen opgeblazen](#)
- RUG: [De media en de Vietnamoorlog | Profielwerkstuk | Rijksuniversiteit Groningen](#)

Voorbereiding

- Open het [NOS Journaal van 15 januari](#) (zie ook 'Bronnen') en pauzeer de video op minuut 0:35.
- Zet de PowerPoint alvast klaar. Die heb je nodig voor het onderdeel 'staakt-het-vuren in historisch perspectief'.

Achtergrondinformatie voor docent

Gezien de gevoeligheid rondom de oorlog in Gaza en het bredere Israëliësch-Palestijnse conflict, raden we je aan om zelf ook goed voorbereid te zijn op de gesprekken die leerlingen en studenten aan willen gaan over het onderwerp. Ter voorbereiding kun je onder meer gebruik maken van handreikingen en materialen die te vinden zijn bij TerInfo en het Expertisepunt Burgerschap. Zie hieronder enkele verwijzingen:

- YouTube (Universiteit van Nederland): [Hoe is het conflict tussen Israëliërs en Palestijnen ontstaan?](#)
- NOS: [Twaalf termen om de oorlog tussen Israël en Hamas \(beter\) te begrijpen](#)
- TerInfo: [Lesbrief: Hoe bespreek je het Israëliësch-Palestijns conflict?](#)
- TerInfo: [Dossier met documenten en werkvormen over het Israëliësch-Palestijns conflict](#)
- Expertisepunt Burgerschap: [Het Israëliësch-Palestijns conflict: handreikingen en leermiddelen](#)

De werkvorm stap voor stap

Introductie

1. Vraag wat de leerlingen/studenten weten over het staakt-het-vuren in Gaza. Vraag door en geef context.
2. Vertel dat er vaak een staakt-het-vuren is bij oorlogen en conflicten. Vraag wat een staakt-het-vuren betekent. Bespreek de antwoorden van de leerlingen/studenten.

Antwoord:

Een staakt-het-vuren is een officiële, tussen oorlogvoerende partijen afgesproken onderbreking van oorlogshandelingen. Vaak, maar zeker niet altijd, gaat het vooraf aan een officiële vredessluiting.

3. Vraag wat mogelijke doelen kunnen zijn van een staakt-het-vuren.

Mogelijke antwoorden:

- Verdere escalatie voorkomen
- Onderhandelingen over vrede mogelijk maken zonder dat het geweld escalatie blijft veroorzaken
- Vertrouwen opbouwen tussen de strijdende partijen
- Humanitaire hulp mogelijk maken
- Ruimte voor herstel en wederopbouw creëren

Deel 1: Staakt-het-vuren in Gaza

4. Vertel dat jullie een videofragment van het NOS Journaal van donderdag 15 januari gaan bekijken. Dit videofragment gaat over het staakt-het-vuren in Gaza.
5. Vertel dat de leerlingen/studenten op hun werkblad vragen moeten beantwoorden over het staakt-het-vuren in Gaza. Vertel dat je het videofragment soms even pauzeert, zodat er tijd is om de vragen te beantwoorden.
6. Deel de werkbladen uit.
7. Start het videofragment. Pauzeer het videofragment op gewenste momenten om leerlingen/studenten de tijd te geven de vragen op hun werkblad te beantwoorden. Het fragment eindigt op minuut 3.19 (bij het overgaan naar de correspondent).

Tekst van presentator Rob Trip

Goedenavond. U hoorde het misschien al vanavond. Er is een tijdelijke wapenstilstand op komst in Gaza. Al maandenlang zijn er onderhandelingen tussen Israël en Hamas. Maar die liepen steeds weer vast. En nu lijkt het dan toch serieus. Vijftien maanden dus nadat de oorlog in Gaza is begonnen.

Dit is waar het over zou gaan. In de eerste fase die wordt genoemd komt er een periode van zes weken waarin er niet meer wordt gevochten. Tijdens die fase laat Israël honderden Palestijnse gevangenen vrij en laat het hulpgoederen weer door naar de Gazastrook. In ruil daarvoor zal Hamas 33, wat ze noemen, kwetsbare gijzelaars vrijlaten; vrouwen, kinderen, gewonden en vijftigplussers.

Na zestien dagen begint dan fase twee: onderhandelingen over de vrijlating van de overgebleven gijzelaars en de terugtrekking van het Israëlische leger uit de Gazastrook. In de

derde en laatste fase gaat het over de lange termijn. Wie gaat Gaza besturen? Hoe wordt het gebied weer opgebouwd?

En al is het allemaal nog niet officieel; op straat zie je nu al de eerste reacties. [Switch naar beelden van gevluchte Gazanen.] Overall in Gaza lijkt het plotseling feest. Het lijkt er op dat het geweld eindelijk gaat stoppen. En er worden ook vreugdeschoten gelost. [Switch naar studio.] In Israël zijn vooral de familieleden van de gijzelaars blij. Zij hebben lang gewacht over goed nieuws over hun dierbaren. [Switch naar beelden van Israëlische familieleden van gijzelaars in Israël.] Er wordt aangenomen dat Hamas en andere terreurgroepen nog iets meer dan honderd gijzelaars vasthouden in de Gazastrook. Hoeveel daarvan in leven zijn op dit moment is niet bekend.

Deel 2 - Berichtgeving over staakt-het-vuren in Gaza

1. Leg uit dat media een grote rol spelen in de nieuwsvoorziening over de oorlog. Het zorgt ervoor dat we snel op de hoogte zijn van de laatste ontwikkelingen in de oorlog en over het staakt-het-vuren. Tegelijkertijd geven media de werkelijkheid weer vanuit een bepaald perspectief, bewust of onbewust. Mediaberichten zijn gemaakt door iemand met een bepaald belang of wereldbeeld. Het lijkt daarom praktisch onmogelijk om berichten volledig objectief te formuleren. Vaak is het perspectief duidelijk, zoals bij een reclamefilmpje waarbij je weet dat de maker iets wil verkopen. Maar niet altijd.¹ Het is daarom belangrijk om inzicht te hebben in de perspectieven en belangen van de verschillende media, en de manier waarop die hun berichtgeving kunnen kleuren.

Dat geldt ook met betrekking tot de berichtgeving over deze oorlog. Op woensdagavond 15 januari werd een staakt-het-vuren aangekondigd. Wel moest het Israëlische kabinet nog formeel instemmen met het akkoord. Op donderdag 16 en vrijdag 17 januari volgden er verschillende nieuwsberichten waarin stond dat de vergadering van het Israëlische kabinet was uitgesteld. Verschillende media berichtten hierover, op uiteenlopende manieren.

Leg uit dat de leerlingen/studenten/studenten hier een opdracht over gaan maken.

2. Deel de bronnen uit. Deze opdracht kan per tweetal of individueel.
3. Leg uit dat de bronnen van verschillende nieuwskanalen komen. Benadruk dat elk nieuwskanaal een eigen invalshoek kan hebben op het nieuws dat ze brengen. Zo wordt de Telegraaf bijvoorbeeld beschouwd als een krant met een meer rechtse invalshoek. Anderzijds is Cestmocro niet gebonden aan een journalistieke code, en omdat de eigenaren niet bekend zijn, wordt aan de betrouwbaarheid getwijfeld.
4. Laat de leerlingen/studenten (individueel of in duo's) opdracht 2 van het werkblad maken.
5. Bespreek de antwoorden. Je kunt hiervoor het antwoordblad gebruiken.

---

¹ Zie ook: [Hoe kunnen media de werkelijkheid kleuren?](#)

6. Sluit het onderdeel over mediawijsheid af door leerlingen te vragen of ze verrast zijn door de uitkomsten van deze opdrachten of niet (en waarom).

Deel 3 - Staakt-het-vuren in historisch perspectief

1. Open de PowerPoint. Herhaal nog even de definitie van een staakt-het-vuren of wapenstilstand met de leerlingen/studenten (dia 2).
2. Bespreek daarna aan de hand van de afbeeldingen op de PowerPoint en de informatie hieronder enkele historische voorbeelden van een staakt-het-vuren. Of die wapenstilstanden tot een duurzame vrede leidden, verschilt per voorbeeld.
Tip: bij het voorbeeld van het kerstbestand tijdens de Eerste Wereldoorlog kun je een klein stukje van de film 'Christmas Truce of World War I' laten zien. De link vind je in de PowerPoint.
Tip: je kunt er ook voor kiezen om niet alle 3 de historische voorbeelden te behandelen.
3. Concludeer aan de hand van de historische voorbeelden dat een staakt-het-vuren tot een duurzame vrede kan leiden, maar dat dit niet altijd het geval is.

De voorbeelden in de PowerPoint en enkele tips om ze te bespreken

1914: het Kerstbestand (dia 3 en 4)

De Eerste Wereldoorlog was pas een paar maanden oud toen er een nieuwe paus aantrad: Paus Benedictus XV. Deze nieuwe paus riep op tot een staakt-het-vuren. In de loopgraven in België en Noord-Frankrijk stonden op dat moment Duitse en Britse soldaten tegenover elkaar.

De legerleiding wilde helemaal geen wapenstilstand. Het is onduidelijk hoe het kwam dat er op sommige delen van het front rond kerstavond 1914 toch niet gevochten werd. Waarschijnlijk begonnen soldaten in de loopgraven met het zingen van kerstliedjes, waarop een aantal soldaten uit de loopgraven kwamen en cadeautjes uitwisselden. Ook werd er van de wapenstilstand gebruik gemaakt om de doden te begraven. De gebeurtenissen werden pas in januari 1915 bekend, omdat de brieven en foto's die soldaten naar huis stuurden, toen pas aankwamen.

Deze informele wapenstilstand heeft bijna mythische proporties gekregen. Zo is er een film over gemaakt, *Joyeux Noel*, en figureerde het verhaal in een reclame van een Brits warenhuis.

Een scène uit *Joyeux Noel*: [Christmas Truce of World War I -- Joyeux Noel \[2005 film\]](#)

Uiteindelijk leidde deze wapenstilstand niet tot een duurzame vrede. De oorlog werd uiteindelijk pas in november 1918 beëindigd met een wapenstilstand en de Vrede van Versailles in 1919.

Bespreektips

- Waarom denken jullie dat dit bestand mislukte? (Mogelijk antwoord: het was een initiatief van soldaten, zonder dat er steun was vanuit de legerleiding/oorlogvoerende landen).
- Waarom denken jullie dat er films en reclames over dit bestand zijn gemaakt? (Mogelijk antwoord: het is een hoopvol verhaal dat strijdende partijen tot elkaar komen.)

1953: de Koreaanse oorlog

Op 27 juli 1953 werd er een wapenstilstand gesloten tussen Noord- en Zuid-Korea. Bij deze oorlog

waren heel veel landen betrokken. Westerse landen vochten mee aan de kant van Zuid-Korea en communistische landen vochten mee met Noord-Korea. In 1953 werd de wapenstilstand ondertekend. In de afspraken werd bepaald dat er een gedemilitariseerde zone moest komen. Dit is een groot gebied tussen twee landen waarin beide landen geen militairen of wapens mogen plaatsen. De grens tussen beide landen loopt sindsdien ruwweg langs de 38ste breedtegraad en verschilt amper van de grens die voor het uitbreken van de oorlog tussen beide gebieden was getrokken.

Het kwam nooit tot een vredesverdrag. Officieel zijn de twee landen zijn nog steeds met elkaar in oorlog en met enige regelmaat loopt de spanning hoog op.

Bespreektips

- Weten de leerlingen/studenten nog dat in oktober 2024 de spanningen weer opliepen tussen beide Korea's?² Je kunt hiervoor het screenshot delen op dia 6. Zowel Noord- als Zuid-Korea zeggen dat ze het liefst willen herenigen. Toch lukt het ze dus helaas niet om een vredesverdrag te sluiten.

1973: einde aan de Vietnamoorlog

Vietnam is de eerste oorlog in het tv-tijdperk. Veel media stuurden verslaggevers naar Vietnam en op tv waren reportages te zien van gevechten, ontredderde soldaten en in de as gelegde hutten van de Vietnamese bevolking.

Toen Richard Nixon in 1968 werd gekozen tot president van de Verenigde Staten beloofde hij de Amerikaanse bevolking dat het leger zich terug zou trekken zonder gezichtsverlies. In het geheim begonnen in Parijs onderhandelingen voor een staakt-het-vuren. Uiteindelijk werden in die stad in 1973 de Parijse vredesakkoorden getekend. Voor de Amerikanen was de Vietnamoorlog toen voorbij. Maar het betekende niet het einde van de oorlog voor de Vietnamezen. De afgesproken vrije verkiezing die tot hereniging van Vietnam moest leiden, kwam er niet en Noord-Vietnam liep Zuid-Vietnam onder de voet met de beslissende val van Saigon op 30 april 1975.

Bespreektips

- Wat denk je dat de rol van de media is geweest bij de beslissing van Nixon om aan vredesonderhandelingen te beginnen? (Antwoord: de berichtgeving vanuit de media was anders dan de berichtgeving vanuit de overheid. Als gevolg veranderde de publieke opinie over de oorlog. Er groeide twijfel over de rechtvaardigheid en de haalbaarheid van de oorlog. De televisie speelde een cruciale rol bij deze verschuiving, doordat het voor het eerst beelden van de oorlog in de huiskamers bracht, inclusief gruwelijke beelden van lijden van zowel Amerikaanse soldaten als Vietnamese burgers. Dankzij deze 'televised war' kwamen

---

² Zie ook: [Spanningen tussen Korea's: schoten gelost en wegen opgeblazen](#) (NOS)

ProDemos

verschillende groepen in protest tegen de inzet van troepen in Vietnam en werd Nixon ertoe bewogen om vredesonderhandelingen te beginnen.³⁾

- Grijp terug op deel 2 van de werkvorm, waarin de leerlingen onderzoek hebben gedaan naar verschillende perspectieven op de oorlog in de media. Wat zou een verschil zijn tussen de rol van de media in 1973 en nu? (Mogelijke antwoorden: nu is er veel meer nieuws, dat ook door mensen als jij en ik zelf gemaakt en verspreid kan worden. Bovendien kan iedereen zelf makkelijker kiezen waar hij/zij zijn informatie vandaan haalt. Mensen kunnen in een filterbubbel zitten door gebruik van algoritmen op sociale media.)

Afronding

Benadruk dat een staak-het-vuren onderdeel is van het begin van een vredesproces, maar dat het lang niet altijd betekent dat er ook echt vrede komt. Controleer of de leerdoelen bereikt zijn en sluit de les af.

Tip: Het kan zijn dat je merkt dat de leerlingen/studenten nog niet klaar zijn met dit onderwerp en graag ook op een persoonlijke manier aan de slag willen gaan met hoe zij denken over dit staak-het-vuren in Gaza. Je kunt dan tijdens een volgende les nog tijd maken voor de tweede werkvorm die bij dit materiaal hoort. Tijdens deze tweede werkvorm gaan leerlingen een speech schrijven waarin zij hun gevoelens verwoorden over het staak-het-vuren. Deze werkvorm kun je vinden in de [databank met lesmateriaal](#) van ProDemos.

---

³ Zie ook: [De media en de Vietnamoorlog | Profielwerkstuk | Rijksuniversiteit Groningen](#)